

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM  
DORADZTWA ZAWODOWEGO  
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 7  
im. KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO W KROŚNIE**

**ROK SZKOLNY 2023/2024**

## **I. WSTĘP:**

Zmiany zachodzące we współczesnym rynku pracy, globalizacja gospodarki, postęp informatyczny, wzrastająca ilość informacji dotycząca zawodów i dróg kształcenia oraz bezrobocie powodują trudności w przystosowaniu się do tych zmian. Młody człowiek musi być przygotowany do funkcjonowania w nowej rzeczywistości, gotowy do podnoszenia swoich kwalifikacji, ustawicznego dokształcania się oraz zdobywania nowych umiejętności przydatnych w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu. Dlatego tak ważna jest umiejętność planowania kariery edukacyjno-zawodowej przez uczniów, umiejętność podejmowania trafnych decyzji i dokonywania wyborów. Planowanie nie jest jednak jednorazową decyzją, ale procesem występującym w okresie całego życia. Profesjonalne poradnictwo zawodowe i działania z zakresu orientacji zawodowej pomagają w kształtowaniu tej kariery. Skuteczne poradnictwo zawodowe wzmacnia poczucie wartości młodych ludzi, co pozwala im trafniej określać swoje umiejętności, kompetencje, zainteresowania.

Założeniem doradztwa zawodowego jest ułatwienie młodzieży planowania kariery zawodowej, dokonywanie świadomych wyborów, szkoły, zawodu i w przyszłości umiejętność poruszania się na rynku pracy.

Szkolny program doradztwa umożliwi uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

## II. AKTY PRAWNE:

Dokumenty, które regulują kwestie udzielania pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia oraz wprowadzają doradztwo zawodowe do szkół:

- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004 - 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 poz. 325).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2019 poz. 639 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591 ze zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2020 poz. 1280 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59 ze zm.).
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Prawo oświatowe (Dz. U. 2023 poz. 900).
- Statut szkoły.

Realizowane obecnie w szkołach doradztwo edukacyjno-zawodowe, organizowane w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, zostało od roku 2017/2018 dodatkowo wzmocnione zajęciami z doradztwa zawodowego w klasach VII, a w 2018/2019 w klasach VIII.

Działanie to powinno zagwarantować uczniom i ich rodzicom wszechstronne wsparcie w procesie decyzyjnym wyboru szkoły i kierunku kształcenia oraz udział uczniów w grupowych zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego zorganizowanych w formie obowiązkowych zajęć lekcyjnych.

W roku szkolnym 2023/2024 zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w oparciu o program przygotowany przez szkolnego doradcę zawodowego i dopuszczony do użytku przez dyrektora szkoły po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej. Program zawiera treści dotyczące informacji o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi.

### **III. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE:**

#### **a) CELE OGÓLNE UKIERUNKOWANE NA:**

- Samopoznanie:
  - zainteresowania (zainteresowania a zawód),
  - umiejętności i zdolności (dlaczego należy się nimi kierować przy wyborze zawodu, określone umiejętności w wybranych zawodach),
  - cechy charakteru i temperamentu (wymagane w różnych zawodach),
  - stan zdrowia (przeciwwskazania zdrowotne w określonych zawodach),
  - określanie przez uczniów swoich indywidualnych zasobów – mocnych i słabych stron.
  
- Poznanie wybranych zawodów:
  - przykłady zawodów w określonych branżach,
  - ścieżki kształcenia,
  - aktualna klasyfikacja szkolnictwa zawodowego (czym są kwalifikacje wyodrębnione w zawodach).
  
- Określenie przez uczniów swoich preferencji zawodowych.
- Rynek pracy (zawody deficytowe i nadwyżkowe, zawody przyszłości).
- Realizacja celów związanych z karierą zawodową.
- Przygotowanie młodzieży do podjęcia trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych, wyboru szkoły ponadpodstawowej zgodnej z zainteresowaniami i uzdolnieniami oraz do roli pracownika na współczesnym rynku pracy.
- Przygotowanie uczniów do radzenia sobie z ciągłymi zmianami.
- Kształtowanie proaktywnych postaw we współczesnym świecie.

## **b) CELE SZCZEGÓŁOWE:**

### **Program doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII na rok szkolny 2023/2024.**

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2019 poz. 639 ze zm.) klasy VII i VIII w każdym roku szkolnym realizują minimum 10 godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

W roku szkolnym 2023/2024 klasy VIII dodatkowo biorą udział w przedsięwzięciu „Skuteczne planowanie kariery zawodowej jako zwiększenie szans na rynku pracy” (część projektu „Kreujemy + Rozwijamy + Ożywiamy + Stymulujemy + Nakreślamy + Odmieniamy = KROSNO” realizowanego przez Gminę Miasto Krosno) – w związku z powyższym uczestniczą łącznie w 25 spotkaniach z zakresu doradztwa zawodowego.

## **TEMATY SPOTKAŃ:**

### **KLASA VII:**

- 1. Wprowadzenie do zajęć z doradztwa zawodowego.**
- 2. Stres – wróg czy przyjaciel?**
- 3. Krok za krokiem, czyli nie od razu Kraków zbudowano. O celach i planach edukacyjno-zawodowych.**
- 4. Zmiana – stały element życia.**
- 5. Motywacja – co to jest i po co?**
- 6. Jaki jestem? Oto jest pytanie...**
- 7. Zainteresowania – inspiracja do działania i sposób na relaks.**
- 8. Rozwijam skrzydła – podsumowanie wiedzy o sobie.**
- 9. Świat zawodów. Co to takiego?**
- 10. Czy współpraca się opłaca?**

### **KLASY VIII:**

- 1. Indywidualne preferencje zawodowe.**
- 2. Stres – wróg czy przyjaciel?**
- 3. Uczenie się przez całe życie – jak stworzyć portfolio edukacyjno-zawodowe?**
- 4. Sztuka wyznaczania celów edukacyjnych i zawodowych. Ścieżki realizacji planów zawodowych.**

5. **Motywacja wewnętrzna i zewnętrzna.**
6. **„Żeby mi się chciało tak bardzo, jak mi się nie chce...”, czyli dyskusja nad skutecznymi sposobami motywacji do działania. Zarządzanie czasem.**
7. **„Żeby mi się chciało tak bardzo, jak mi się nie chce...”, czyli dyskusja nad skutecznymi sposobami motywacji do działania. Style uczenia się.**
8. **„Żeby mi się chciało tak bardzo, jak mi się nie chce...”, czyli dyskusja nad skutecznymi sposobami motywacji do działania. Asertywność.**
9. **Co jest dla mnie najważniejsze? Wartości życiowe.**
10. **Jaki jestem? Poznaję siebie, swoje mocne i słabe strony.**
11. **Czy jestem osobą kreatywną? Doskonalenie umiejętności twórczego myślenia.**
12. **Moja droga do sukcesu.**
13. **Komunikacja interpersonalna w planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej.**
14. **Niepelnosprawność a kariera zawodowa. Stereotypy.**
15. **Zawód moich marzeń. Zawody przyszłości. Zawody zanikające.**
16. **Alternatywne drogi dojścia do zawodu.**
17. **System edukacji w Polsce. Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych.**
18. **Co warto wiedzieć o szkołach zawodowych? Rekrutacja.**
19. **Dokumenty aplikacyjne – Curriculum Vitae i List Motywacyjny.**
20. **Rozmowa kwalifikacyjna – doskonalenie umiejętności autoprezentacji.**
21. **Zmiana – stały element życia.**
22. **Współczesny rynek pracy.**
23. **Indywidualne preferencje zawodowe a wybór satysfakcjonującego zawodu.**
24. **Wolontariat – pierwsze doświadczenia pracy zawodowej.**
25. **Wypalenie zawodowe.**

#### **IV. EFEKTY działań w zakresie doradztwa zawodowego:**

##### **Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:**

- ✓ dokonać adekwatnej samooceny,
- ✓ rozpoznać mocne i słabe strony,
- ✓ wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- ✓ racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno zawodową,
- ✓ dostosować się do zmian,
- ✓ analizować źródła informacji edukacyjno-zawodowej,
- ✓ wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami,

- ✓ współpracować w zespole,
- ✓ sporządzać CV i List Motywacyjny,
- ✓ skutecznie zaprezentować się (również na rozmowie kwalifikacyjnej),
- ✓ zachować się asertywnie,
- ✓ dopasować kompetencje do zawodu,
- ✓ sprawnie się komunikować,
- ✓ przewidywać skutki własnych działań.

V. Do realizacji programu doradztwa zawodowego w szkole podstawowej można wykorzystać:

- wycieczki do szkół zawodowych,
- spotkania z przedstawicielami zawodów,
- organizowanie konkursów zawodoznawczych,
- udział w przedsięwzięciach lokalnych: targi szkół, giełdy, tzw. dni otwarte.

#### VI. Opis ról i zadań osób realizujących **Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego**.

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

#### **Dyrektor:**

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

**Doradca zawodowy:**

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

**Wychowawcy:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;

- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

#### **Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

#### **Specjaliści:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

#### **Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:**

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;

- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

**Nauczyciel-bibliotekarz:**

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

**Inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka:**

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

**„Nie ma sprzyjającego wiatru dla tego, kto nie wie dokąd płyń”. /Seneka/**

opracowała  
***Maria Irzyk-Zborowska***